

فضای فیزیکی اتاق عمل با تاکید بر پیشگیری از عفونت‌های بیمارستانی؛ مطالعه مروری

نویسندگان: شکیبا رحمانی، فاطمه دلیر، غزاله سادات بابایی، هانیه هراتی^۱

۱. دانشجوی کارشناسی اتاق عمل، کمیته تحقیقات دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی آجا، تهران، ایران

ایمیل: shakibar779@ajaums.ac.ir

چکیده

زمینه و هدف :

عفونت‌های بیمارستانی یکی از نگرانی‌های عمده بهداشت عمومی در جهان است و بیمارستان‌ها نقش مهمی در گسترش آنها دارند. پاتوژن‌ها در محیط‌های بیمارستانی می‌توانند از طریق هوا، مایعات، فومیت‌ها و قطرات تنفسی منتقل شوند. بر اساس گزارش کرگز کنترل و پیشگیری از بیماری‌ها سالانه به طور متوسط حدود ۹۹ هزار نفر بر اثر عفونت‌های بیمارستانی جان باخته‌اند، با نظر بر اینکه وی‌ژگی‌های محیطی و طراحی فضای فیزیکی اتاق عمل تاثیر به‌سزایی در کنترل و کاهش عفونت‌های بیمارستانی دارند، تعیین معیارهایی برای طراحی درست فضای اتاق عمل لازم و ضروری می‌باشد.

مواد و روش :

این پژوهش از نوع مروری بوده و با جستجوی کلمات کلیدی فضای فیزیکی، اتاق عمل، عفونت بیمارستانی در پایگاه‌های داده pubmed, Google scholar, SID انجام شد و حدود ۲۰ مقاله یافت شد، مقاله‌ها بررسی و در نهایت از ۱۰ مقاله بین سالهای ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۳ در این پژوهش استفاده گردید.

یافته‌ها :

محیط تمیز و استاندارد نقش به‌سزایی در پیشگیری و کنترل عفونت‌های بیمارستانی دارد. تجهیزات بهداشت و شستشوی دست یکی از مهم‌ترین عواملی است که در کنترل عفونت نقش دارد. پس در نظر گرفتن اتاق مجزا برای اسکراب کردن و راهروی استریل و ورودی اسکراب به راهروی کنترل‌شده و خروجی آن به داخل اتاق عمل ضروری می‌باشد. یکی دیگر از فاکتورهای تفکیک فضاها در اتاق عمل می‌باشد به طوری که فضاها بر اساس فعالیت‌های مشخص، تمیز و کثیف، از یکدیگر جدا شوند. مورد بعدی تهویه مطبوع اتاق عمل می‌باشد که فاکتور مهمی در پیشگیری از عفونت و انتقال باکتری‌ها می‌باشد بنابراین حفظ کیفیت بالای هوا در اتاق عمل برای کنترل خطر عفونت‌های جراحی ضروری است. نوع مصالح برای سطوح باید طوری باشد که به راحتی تمیز شود و از انتقال باکتری جلوگیری شود. به طور مثال سطوح اتاق عمل باید صاف و بدون منفذ باشد. سیستم توزیع آب نیز در بیمارستان‌ها بسیار مهم است زیرا ممکن است منبع عوامل بیماری‌زای فرصت طلب عامل عفونت‌های مرتبط با مراقبت‌های بهداشتی باشد. تعداد و میزان جا به جایی پرسنل اتاق عمل نیز در انتقال عفونت‌ها نقش دارد و حتی الامکان باید حرکت و تعداد پرسنل اتاق عمل را به حداقل رساند. در هنگام جراحی ممکن است باکتری‌های ته‌نشین شده روی ابزار ناشی از ذرات گرد و غبار، الیاف نساجی، پوسته‌های پوستی و آنروسول‌های تنفسی مملو از میکروارگانیسم‌های زنده از تیم جراحی نیز موجب عفونت محل جراحی شوند.

نتیجه‌گیری :

اتاق عمل ایمن و سال محیطی می‌باشد که در آن تمامی استانداردهای طراحی فضای فیزیکی رعایت شده باشد تا میزان عفونت‌های بیمارستانی را به حداقل برساند و تمامی منابع آلودگی و عوال ریز محیطی به طور مداوم تحت کنترل باشد و این امر تنها با برنامه‌ریزی، طراحی، تعمیر، نگهداری و آموزش مناسب برای کارکنان ممکن است.